

Po pošti prejemati:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta 13 —
četrti 6,50 —
mesec 2,20 —

V upravnstvu prejemati:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta 10 —
četrti 5 —
mesec 1,70 —

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Narednine in inserate
sprejema upravnštvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekeplati se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I, 17.

Izloži vsak dan, izven
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 91.

V Ljubljani, v ponedeljek 22. aprila 1901.

Letnik XXIX.

Politično gibanje na Štajerskem.

Ustanovni shod katoliškega političnega in izobraževalnega društva v Šmarju pri Jelšah je bil večeraj jako buren. Neposredno prej je v istih prostorih zborovalo liberalno kmečko društvo. Pri tem prvem zborovanju sta govorila nadučitelj Strmšek in jurist Zabukovšek. Ljudstvo, med njim največ otrok in ženskih, je kmalu zapustilo shod zaradi dolgočasnosti govornikov. Le nekaj zvestih liberalnih pristašev Zabukovškovih iz Ponikve je ostalo. Iz Ljubljane je prišel vodja ondotnega liberalstva gospod policijski svetnik Podgoršek. S pijačo so se liberalci pripravljali na naš shod.

Pri našem zborovanju se je kar trlo kmečkega ljudstva. Ko je začasni predsednik gospod Krohne otvoril zborovanje, začel se je od liberalne strani grozen vik in krik. Kričaje je vodil gospod Tančič, krčmar z žganjem v Šmarju. Večkrat se je posvetoval s Podgorškom. Tančič je s svojo gardo oviral predsednika. Ko je nastopil veleposestnik gospod Mlakar, začel se je hrup iznova s podvojenim silo. Naši kmetje so zahtevali, naj se Tančič odstrani. Nastali so burni prizori. Čez dolgo časa se je posrečilo predsedniku, zborovalce toliko pomiriti, da je mogel govornik nadaljevati.

Gospod Mlakar je naglašal sledeče: Mi hočemo ostati kmetje, hočemo živeti in delati na svoji zemlji kot samostojni gospodarji. Mi hočemo ostati narodno zavedni Slovenci (ugovori pri liberalcih, Tančič in tovariši vpijejo) zvesti svoji narodnosti. Mi hočemo ostati zvesti svetiki katoliški cerkvi ter se hočemo boriti za svoj narodni in gospodarski obstanek v zvezi z našimi duhovniki. Mi nimamo nikakega razloga, biti proti duhovščini, saj naši duhovniki so sinovi naših kmetov in držijo s svojim ljudstvom. Viharno odobravanje je sledilo tem odločnim besedam.

G. prefekt Korošec je govoril o liberalizmu. Liberalna gospodarska načela so kriva, da je propadel kmečki stan v uboštvo in da je kmet sedaj tako stiskan in reven. Skupno, zadržano si mora pomagati poljedelec zopet do veljave in moči. Naši nasprotniki trdijo, da mi razširjamo temo, toda mi nasproti razganjamo temo, s katero slepi kmete liberalizem. Mi kažemo ljudstvu pot, po kateri se naj gospodarsko osvobodijo in očvrsti. Govor je bil spremljan od glasnega pritrdjevanja ljudstva in od ugovorov nasprotnikov.

G. dr. Jankovič je v krepkih, jedratih besedah, večkrat prekinjen od burnega odobravanja, razkrinkal lažnivost liberalizma, kateri v človeku zatira vse, kar ga dela blagega, plemenitega in dobrega. Kot vzgled je navedel razdivjanost, katero ima v spremstvu liberalizem v Šmarju.

Nepopisen hrušč in trušč je sledil njegovemu govoru. Liberalna kompanija je začela na glas rjuti svojo pesem: »Vse zapijemo, vse zalumpamo!« Med tem hruščem pa se je izvolil odbor novega katoliškega političnega in izobraževalnega društva.

Naši somišljeniki so vsled razdivjanega nastopa liberalcev potrjeni v katoliškem prepričanju. Od mnogih krajev slovenskega Štajerja in s Kranjskega je došlo mnogo brzojavnih pozdravov novemu društvu. Z

viharnim odobravanjem je ljudstvo pozdravilo brzojavko voditelja katoliške narodne stranke g. dr. Šustersiča.

Ta shod bo odprl oči vsem, ki so doslej še verovali, da imamo še vedno staro slogo na Štajerskem. Po shodu se je soglasno izražala od zborovalcev želja:

Katoliški narodni močje na Štajerskem, organizujmo se!

Državni zbor.

Dunaj, 21. aprila.

Na delo!

Saj bi delal, ali dela ne dobim. Tako se izgovarja marsikateri, ki Bogu in ljudem čas krade. Isto velja o mnogih poslancih, ki pred volivci tarnajo ter zavračajo vso odgovornost za nedelavnost na druge. Skoraj tri tedne so trajale velikonočne počitnice in minoli teden so imeli od raznih odsekov samo soc. politični, vinorejski in ustavni seje, a v zbornici je govorilo šest govornikov o pristojbinski noveli. Železniški odsek v petek zvečer niti sklepčen ni bil. To je torej delavnost avstrijske poslanske zbornice!

Največji nedostatek je ta, da se v zbornici največ časa potratijo s praznimi vprašanji na predsednika, torej s formalnostmi, ki razburjajo duhove in množijo netivo prepira. Tako je znana interpelacija nemške ljudske stranke zaradi protektorata nadvojvode Ferdinanda nad kat. šol. društvom predrzno izzivanje, herostraško početje, ki daje pogum raznim rovarskim življem, da kujejo kapital za svoje prekucijske namene. Wolfsovo glasilo že dva dni napoveduje grom in strelo povodom razprave o nadvojvodovi izjavi, ki je na dnevnem redu.

Velika napaka mnogih parlamentarcev je tudi ta, da v zbornici mlatijo prazno slamo in ponavljajo, kar je že obče znano, dobro vedoč, da nikogar ne prepričajo. Tako n. pr. se je pristojbinski odsek mnogo bavil z novo pristojbinsko novelo. V odseku ima vsaka stranka svoje zastopnike, ki morejo zagovarjati njene zahteve. Ako v odseku ni mogoče doseči izprememb, gotovo še manj v zbornici. In vendar je pri tej točki oglašanih toliko govornikov, da se bode zbornica morda še ves bodoči teden bavila s tem vprašanjem. Ako pa je že treba, da se vprašanje pojasni z vseh strani, potem naj so seje daljše ali pa številnejše. Kakor se spominjam, je preje v normalnih razmerah imela zbornica tudi le po tri seje na teden, v torek, četrtek in petek, toda ob ponedeljskih, sredah in sobotah so zborovali razni odseki. A sedaj že ob petkih zbežljajo mnogi poslanci domov, tako da so odseki ob sobotah in ponedeljskih navadno nesklepčni. Istina je, da imajo mnogi poslanci doma nujne opravke, ki jih ne smejo in ne morejo zanemarjati, toda sedanja splošna razvala pa presega že vse meje.

Avstrijska zbornica je praznovala skoraj štiri leta, torej je že skrajni čas, da se resno poprime dela. Kaj pomaga staviti razne, tudi najboljše predloge, ako pa leže pod mizo. Može a la Malik najboljše storiti, da molče ali pa doma zajce podé iz vinogradov. Roma deliberante Saguntum perit. Mnogi poslanci v zbornici uganjajo vaško politiko, ljudstvo pa tarna in medli lakote. Kakor vse kaže, tudi do konca maja zbornica ne reši državnega proračuna in § 14. že trka na vrata. Zato pa parlamentarizem zgublja zadnjo veljavo, ker premnogi ljudski zastopniki ne računajo resno z dejanskimi razmerami go-

spodarskega in moralnega propada v najširših slojevih prebivalstva. Zbornični predsednik se je na svojem prestolu s pregrajami zavaroval proti raznim mahačem, toda torbe bi bile za nekatere potrebnejše. Zato je in ostane naše prepričanje, da je sedanjí poslovní red zrel za starinoslovce.

Vođne ceste.

Za jutri je napovedana seja železniškega odseka. Vlada se mnogo trudi, da pridobi češke in poljske poslance za investicijsko predlogo. Toda Čehi in Poljaki zahtevajo ob enem vođne ceste. Vlada je že pripravila dotični splošni načrt, ki je sedaj v presoji pri vojnem ministerstvu. Prihodnji teden vlada že zbornici predloži načrt, po katerem naj bi posamezne dežele prispevale 25 odstotkov k troškom. Po našem mnenju pa vprašanje vođnih cest ni še godno, kajti vlada niti splošnih načrtov o velikanskih zgradbah nima gotovih. Sicer pa je to vprašanje velevažno, kajti Ogri napenjajo vse sile, da trgovski tok obrnejo v svojo strugo.

Kakor čujem, hoče vlada v dveh desetletnih obdobjih zagotoviti to velikansko podjetje. Za prvih deset let zahteva 250 milijonov kron kredita. Kje pa naj dežele dobe potrebnega denarja, da plačajo svoje prispevke? To je vprašanje, ki provzroča skrb in pomisleke.

Ljubljanske občinske volitve.

Pred »bojem«.

»Narod« je udaril na veliki boben! Kakor smo že naprej povedali, zapel je ta list, ki misli za napredne volivce, staro pesem: »Klerikalci se čez noč pripravijo na naskok«, a pristavil je še: »Klerikalci so razvili prav živahno agitacijo za socijalne demokrate«. Naposled se je »Narod« zadržal v soc. dem. kandidata Jakoba Lavtarja, češ, da v obč. svet nikakor ne sodi, pozabil je pa pristaviti, da dokler naš obč. svet trpi v obč. svetu kot poroč. poštenega Malovrha, toliko časa se pač čudno sliši, ako »Narod« taksira, kaka mora biti kvaliteta takega kandidata za mestni zbor.

Torej tako je »Narod« poskrbel, da so se napredni volivci za enkrat še navdušili za dosedanje čuvaje magistratne blagajne.

Poklicali pa so liberalci svojim ljudem tudi Bleiweis. Ta ima vedno velik upliv na liberalno mišljenje in zato je izdal velik lepak. Na tem lepaku je zbrana cela zaloga liberalnega frazarstva in toliko neresnic, da so si magistratovci upali te lepake nalepiti še le v soboto zvečer in v nedeljo zjutraj, tako so se bali, da bi jih kak sobotni list že krepko ne zavrnil. Vse, kar se očitata mestni upravi, proglašajo oklic na rumenih lepakih za popolnoma izmišljeno in neresnično, in to predrzno trditev utemeljuje z naslednjo frazo: »Vse te vesti zavračati, pomenilo bi v očigled Vašej zavednosti in razsodnosti toliko, ko vodo v Savo nositi«. In s tem se liberalni volivci zadovolje! Vse, kar se je občinski upravi dokazalo črno na belem, to pred volitvami za magistratovce postaja nakrat »pavšalno sumničenje in zmerjanje«.

Končno dr. Bleiweis na oklicu pove, da za II. razred obč. volitev »izvrševalni odbor narodno - napredne stranke« priporoča poleg starih mož: dr. Kušarja in c. kr. poštnega kontrolorja Ivana Vidmarja. Da so magistratovci to pot sploh dobili uradniškega kandidata, bilo je treba veliko pe-

hanja. Za prvi razred se priporoča seve Ilija Predovič, poleg starih slavnih mož lekarnar Ubald pl. Trnkoczy.

Nemci protestirajo!

Nemci so s svojo pritožbo potrkali menda nalašč najprej pri baronu Heinu, ki je pritožbo odbil, kakor se mu je tudi pred razsodbo upravnega sodišča zdel Ivan Hribar pravilno izvoljen. Nemški volivci bodo rekurirali na ministerstvo, in če bo tudi to mnenja barona Heina in Ivana Hribarja, potem bode zopet imelo priliko govoriti upravno sodišče.

Bivši »prijatelji« v laseh.

Bivše globoke ljubezni soc. demokratov do liberalcev ni več. In kar nas pri tem pojavu posebno zanima, je pač zanimivo pričakovanje, koliko volivcev so si socijalni demokratje pri vednem barantanju z liberalci sploh ohranili sebi zvestih, in koliko jih je utonilo v mlaki liberalnih fraz.

Priznati se mora soc. demokratom, da imajo več ozira do volivcev, nego pa liberalci, katerim se sploh ni zdelo vredno predstaviti svoje ljudi volivcem. Liberalci so pač mislili, da bi ljudje a la Dimnik, Mally in Turk vsi skupaj ne mogli nič povedati. Socijalni demokratje so v soboto in večeraj imeli tri shode, na katerih je poročal o obč. volitvah Etbin Kristan in so govorili razni soc. demokratični kandidati.

Naše čitatelje bode gotovo zanimalo, kako sodijo soc. demokratje o mest. upravi, zato podajamo mnenje socijalno-demokratičnih govornikov. Na shodih se je v prvi vrsti osvetljevalo, da je tista »formelna napaka«, radi katere so bile razveljavljene volitve, veliko večja, nego bi pa gg. liberalci radi videli. Šlo se je za to, da so liberalci mislili, da tedaj, kadar oni štejejo glasove, ne sme biti živa duša zraven. Nič bolj ne karakterizuje liberalcev kot to!

Liberalci so hoteli vzeti še tisto malo liberalstva v zakonu, kolikor ga je! Na slovenskih liberalcih ni nič naprednega. »Proti farjem!« to je vse, kar imajo. Ta njihov mora ozlovoljiti najbolj zarobljenega človeka. Na svetu je pač še kaj drugega nego »tar« — gospodarske razmere naroda pričakujejo obsežnega dela. Za te je liberalna stranka gluha na obe ušesi.

Kako nizkoten je slovenski liberalizem, kaže boj liberalcev proti konzumom. Kar so v tem boju liberalci skupaj sčenočali, je tako bedasto, da bi pes crknili, ako bi se mu dalo, je rekel Kristan. Liberalci gredo v boj, pa sami nimajo niti najmanjšega pojma o kaki stvari. Liberalci so najhujši nazadnjaki, ker nimajo niti najnavadnejšega napredka. Celo o svojem prihodnjem komunalnem programu molče pred volitvami. Oni zahtevajo, naj volivci liberalni stranki slepo zaupajo. Očitano, da so se socijalni demokratje zvezali s klerikalci za občinske volitve, je neumno.

Mi ne odgovarjamo! pravijo liberalci na očitanje. Dolžnost liberalne gospode bi bila volivcem dati odgovor! V trenutku, ko molče, so liberalci dejali »mea culpa«. Ni se treba sklicevati na svoje »vzvišeno stališče«, — govorite jasno! Ker tega liberalci niso storili, so dokazali, da stoje na slabem. Soc. demokratje so dalje na shodih obsodili grdo pisavo »Narodovo« in

nizki nivo, na katerem žnjim stoji »slovenska inteligenca«. Izjavljali so, da so očitana v oklicu soc. demokratične stranke resnična in da je predznost izjavljati, da izmišljena. Posebno trdo so liberalce prijeli za razširjenje volivne pravice, katero so obljubovali soc. demokratom leta in leta, da so žnjimi šli v boj proti »klerikalcem«. Etbin Kristan je javno izrekel: »Liberalci so slovesno dano obljubo pojedli kot stara baba, in liberalna stranka je delavstvo osleparila. To ravnanje, ki se je ponavljalo leto za letom, se ne more imenovati drugače kot politično sleparstvo«.

Ponašajo se liberalni mestni očetje s »socijalnim« delovanjem in navajajo za vzgled mestno posredovalnico za službe in resilno postajo (klici: S Turkovimi konji!). To delo ni delo obč. svetnikov, ampak magistratov birokrat je moral to storiti, sicer bi ne bilo nikdar izvedeno. Bahajo se, da so Ljubljano prenovili, in vender ima zasluget prav za prav le Bog, ki je Ljubljani poslal potres. Kdor je imel kaj denarja, je zidal, kdor ga pa ni imel, pa ni mogel zidati. Na prenovljenju ima obč. svet zelo malo zasluge. L. 1886. je magistrat naznanil pismeno soc. demokratom, da proučuje vprašanje delavskih stanovanj, pa do danes se še ni naštudiral, pač pa je še nasprotoval. Glede oddaje mestnih del bi bilo prav, da bi obč. svet proglasil načelo oddajanj, po katerem bi ponudniki lahko ravnali, ker sedaj se navadno ne oddajajo dela najcenejim ponudnikom. V Ljubljani ne bodo boljše razmere, predno liberalno gospodarstvo ne zgine s pozorišča. Vsi obziri proti liberalcem morajo prenehati. Kdor ljubi napredek in svobodo, mora sodelovati, da se liberalcem omaje vera v njih lastno vsegamogočnost. Končno so se tudi socijalni demokratje izjavili, da Ivan Hribar nima nobene pravice voditi volitve, ker je sedaj popolnoma drugačno stanje volivcev, nego je bilo l. 1899.

Važnost trgovinskih pogodb.

(Piše državni poslanec vodja Fr. Povše.)
(Dalje.)

Ko je znašal izvoz lesne papirne mase (Cellulose, Schleifstoff) leta 1890 le 299.000 kvintalov, narasel je v letu 1899 na 566.000 kvintalov.

Sedaj mi je še dokazati, da je v spomenici izražen strah tovarnarjev ničev, da bo v Avstriji lesa sploh zmanjkalo še za domačo porabo, če bo izvoz lesa tako narasčal, ter da bodo morale tovarne in parne lesopilnice ustaviti delo itd.

Te bojazni bi tovarnarji seveda ne izrekli, če bi se njim dal monopol pri kupovanju lesa iz naših gozdov; če bi imeli tudi dovolj eksporta, nastavljal bi nove stroje, razširjali tovarne, skratka, noč in dan bi se delalo, da se napolne zakladi in železne blagajne. Toda naj številke govoré.

Povprečno je v zadnjih petih letih (1895 do 1899), v katerih je naš lesni izvoz tako narasel, znašal ta izvoz na leto 31 milijonov kvintalov. Izračunan pa je letni prirastek lesa v vseh gozdih, katerih je v naši državi 9.700.000 hektarov, na letnih 40 milijonov kubičnih metrov. V svrhu izvoza omenjenih 31 milijonov kvintalov lesa pa je bilo treba 4.700.000 kubičnih metrov lesa, kar spričuje, kako grozno pretiravajo tovarnarji; to še deseti del ni od prirastka, tako da ostaja za porabo v domači državi 90 odstotkov lesa.

Dalje trdijo tovarnarji v spomenici, da je njih bojazen zaradi pomanjkanja lesa opravljena zato, ker že prihaja tudi iz inozemstva les k nam.

To je v vseh državah tako že zaradi transit-pošiljatev, in ker je osobito kurjavni les malo vreden, tako da dolgih voznih stroškov ne prenaša, zato si kupujejo ob meji ležeči kraji drva in les iz bližnjih krajev sosedne države.

Da pa se ti skrbni »prijatelji« pomirijo, podajam sledeče številke. Znašal je

leta 1890 izvoz 24.574.000 kvintalov,	uvoz 2.097.000
leta 1896 izvoz 26.986.000	uvoz 2.493.000
leta 1899 izvoz 39.983.000	uvoz 1.880.000

to je, ko je narasel izvoz od 24 milijonov kvintalov na 38 milijonov, je uvoz pa padel od 2 milijonov na 1.800.000 kvintalov.

Slednjič tarnajo tovarnarji in veliki industriji o draginji lesa sploh. Tu jih zavračajo zopet jasne številke. Na Viterberškem velja kubični meter hloda 22 do 24 K, mali les za pomletev za papirno maso 14 K, na Badenskem velja jelov les kubični meter do 28 K. Čehi, ki so bližje Nemčije, prodajo kubični meter jelovega lesa po 9 do 10 gld. (18 do 20 K) in v planinskih deželah, na Štajerskem, Koroskem in Kranjskem, je cena kubičnega metra 3½, do 5½ gld.

Velike tovarne na Gor. Štajerskem plačujejo hlode, postavljene k tovarni, po 3½, do 4½ gld. Kaka in kolika razlika v cenah! Prav trdi gozdarski nadsvetnik plem. Guttenberg, ko pravi: Če bo posestnik videl, da mu les res kaj prida založe, skrbel bo toliko bolj za njegovo varstvo ter streget in oskrboval ga in pridno zasajal praznote.

Koliko lesa se osobito pri nas podela v ogelje, ker ga drugače ni mogoče izkoristiti! Železi je le, da doseže les boljšo ceno. To bi še moglo marsikateri kmetski dom rešiti pogina.

Obširneje sem o tem vprašanju razpravljal zato, da bodo poslanci vedeli pri odločitvi glasovanja varovati interes gozdarstva, in da se naši posestniki pouče o sedanjem položaju lesne trgovine, ter da v nadi, da bo gozd čedalje bolj rasel v vrednosti, se lotijo z vso skrbnostjo umnega gospodarstva z gozdom. Če jih sila goni, skušajo naj si pri domači Raiteisnovki izposoditi potrebnega denarja in naj opusté že enkrat prodajanje mladih tenkih smerek in jelk, ki so v najlepši rasti, za nje dobe sedaj par kron, ko bi za nje v desetih letih pozneje skupili tudi šest in več kron. Sploh: učimo se ceniti vrednost lesa in gozda. Ta vam bodi zaklad, katerega moramo skrbno čuvati in oskrbovati. (Dalje prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 23. aprila.

Protektorat nad katoliškim šolskim društvom.

Glasovi o prevažnem koraku avstrijskega prestolonaslednika se tudi še sedaj množe in pojasnjujejo marsikatero zanimivost, ki neprijetno doni v vseh cerkvi in Avstriji nasprotnih krogih. — Precejšnje važnosti je najprej izjava nemško-liber. posl. dr. Mengerja. Mož sicer zagovarja sedanjí šolski zakon, ki je »predpogoj za ugodni razvoj prebivalstva in države«, pove pa, da ga sme vsakdo slobodno braniti, a tudi kritikovati in se torej te pravice ne more odrekati tudi avstrijskemu nadvojvodi. — Poleg tega imamo pa v Avstriji kazenski zakon, ki pravi, da se ne sme grešiti proti spoštovanju članov cesarske hiše, in da doleti take težke ječe. Ta zakon se pa more tudi tako raztegniti, da pridejo lahko na zatožno klop radi žaljenja časti vsi, ki so kritikovali nazore nadvojvode Frana Ferdinanda, o katerih je sam želel, da se objavijo. — Tako je govoril poslanec Menger, ki gotovo ni »klerikalec«. — Brnske »Lidove Noviny« priobčujejo z Dunaja sledečo vest: »Cesar je že preje dovolil nadvojvodi Franu Ferdinandu prevzeti protektorat, ter tudi pritrdil odgovoru »Reichspost«, ki je zavračala napade liberalnih listov. Nadvojvoda pa ne ostane pri tem, marveč bo dal še navodila za akcijo, da se še z drugimi mogočnimi faktorji deluje proti vsenemški gonji.« Katoliško politično društvo za Gorenjo-Avstrijo, čegar načelnik je ravno te dni od cesarja odlikovani deželni glavar dr. Ebenhoch, je izdalo povodom napadov na prestolonaslednika o klic na katol. ljudstvo, v katerem pravi mej drugim: Prestolonaslednik gotovo ni izpregovoril, ne da bi poprej dobro premislil, kaj da govori. Nadvojvoda je vedel, kaj je govoril in zakaj je govoril. Pogumno je zrl viharju v obraz. Rim in Avstrija, to je geslo, ki govori iz njegovih krasnih besedij. Oziraj se torej, katoliško ljudstvo, s hvalečnim srcem na habsburško vladarsko hišo. Ne ob-

upaj v divjem viharju, ki tuli okolu starih hrastov. Rim in Avstrija, ta dva hrasta, ki ju je upogibal vihar a ne podrl, dvigata se še krepko proti svitemu modremu nebu.

O fuziji »Slovenskega centra« s »Hrvatsko-slovenskim klubom«

poroča dunaj. »Vaterland«, kakor pravi, po drugih listih, sledečo vest: »Prizadevanja za spojitve »Slov. centra« s hrv.-slov. klubom bodo težko dovedla do zaželenega cilja, ker pred vsem Hrvatje vztrajajo na stališču, da bi morali skupnemu klubu pripadati izključno le jugoslov. poslanci, mejtem ko, kakor znano pripadajo »Slov. centru« tudi opozicijski poslanci iz Galicije.« — Logika te notice, pravi imenovani list, je prav neložljiva. Ako si želijo čistega jugoslovanskega kluba, vendar ne morejo delati ovire ravno nekateri člani nekdanje Stojalovskega skupine, katere se tu misli pod oznamenilom »opozicij. poslanci iz Galicije«, marveč bi morali biti izključeni tudi rusinski in dva moravska poslanci. Iz notice se torej da le sklepati, da posegajo nekateri člani hrv.-slov. kluba, ki so poprej vsekako hoteli imeti skupen klub, po izključenju Tavčarjeve skupine po nemogočih izgovorih.

Boj proti kongregacijam na Portugalskem.

je res dospel tako daleč, kakor v svobodni Franciji. Najnovejši listi priobčujejo vest, da je portugalski kralj potrdil ministerske naredbé, s katerimi se znova uveljavljajo določbe nekih zakonov glede zatiranja verskih kongregacij na Portugalskem. Vlada je s tem dobila pravico, da razpusti vse verske družbe in se polasti njih imetja. Izvzete so, a le za sedaj, one družbe, ki so namenjene dobrodelnosti in vzgoji, katerim se je dovolil šestmesečni odmor za sekularizacijo. S tem pač ni rečeno nič drugega, nego da je že tudi nad temi izrečena smrtna obsodba. Framasonska loža torej tudi na Portugalskem slavi svojo zmago nad cerkvijo. Govori se sicer, da bo zadela vladna pest samo one družbe, ki niso omenjene v pogodbah z Vatikanom in ki niso dobile državne odobritve, toda to je samo pretveza, s katero se hoče slepiti »manj zavedne« liberalce.

Kriza v Norvegiji.

je za sedaj odstranjena. Minule dni se je vršil v zadevi kredita za nameravane utrdbe proti švedski meji ministerski svet pod predsedstvom kralja ter se je sklenilo, da se predloga predloži parlamentu. S tem je rešena preteča ministerska kriza, ni pa rešena kriza sploh, ki se pojavlja mej obema državnima polovicama.

Angleško-burska vojska.

Minula dva dni je dospel v Evropo več vestij z južno-afriškega bojišča, ki pa nikakor ne bodo všeč Angležem. Iz vseh teh poročil se namreč razvidi, da je položaj Angležev vedno bolj kritičen. V Kapstadt oziroma v Port Elisabeth je te dni sicer došlo onih 30.000 konjenikov, od katerih je po izjavi lorda Kitchenerja odvisen konec vojske. Toda te čete so došle v takem položaju, da ljudje kakor tudi konji še dolgo ne bodo za rabo. Poleg tega pa novi vojaki niso še ničesar vajeni in si bo Kitchener gotovo desetkrat premislil, predno jih bo poslal v boj proti Burom, posebno v prve vrste. Na bojišču imajo Angleži sedaj 250.000 ljudi, o katerih se pa ne more trditi, da so vsi bojevnik. Značilno je, kar piše o položaju dopisnik »Times«. On pravi, da se je sedaj položaj tako premenil, da je vkljub doposlavljeni 30.000 novih konjikov konec vojske — oddaljen bolj, nego poprej. Upor mej črnci proti Angležem je vedno večji. Povod odpora so dale Milnerjeve odredbe, da se smetpi črnce radi pregreškov. To je naša ravnopravnost, ki so jo nam obetali Angleži, pravijo sedaj po pravici voditelji vstasev.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 23. aprila.
Izid volitev v III. razredu. Danes je volil III. razred. Mnogo je bilo strahu in »švoh noge« so imeli napredni volivci, zato je bilo treba okoli 20 izvoščkov, pa tudi golaž ni izostal. Kundič se je kandidaturi »odpovedal«. Napredni možje Tavčar, Kime, Polonšek, Predovič, Galin, bili so ves čas »pri delu« nekateri na volišču, drugi pa pri Ferlineu, kjer je vladalo veliko razburjenje,

ker se predznil g. Kregar opozarjati »prepričane« naprednjake »naj ne žro« in naj gredo raje delat. Na volišče so naprednjaki pripeljali tudi nekatere, ki so komaj stalina nogah. Za zanimive prizore so skrbeli napredni kandidati. Prosenc je obljuboval, da bode skoro preskrbel IV. kurijo, Tosti in Turk sta se tako podajala, da je Elija Predovič upil, da bo oba natepel. In res sta si pravila cenjena kandidata najlepše stvari o mestnih voznjah. Predovič je razvijal tako delovanje, da je celo Tavčar nanj upil: »Ali ste briče. Ob najlepših prizorih je prišel na volišče glasovat za liberalce trnovski župnik g. Vrhovnik. Tavčar se je jezil, da ga naprednih osem barjanov stane vedno okoli 160 gld. Naprednjaki so imeli začetkom po zatrdilu svojih vodij, 150 pooblastil, no, to število se je končno »povišalo« na 163. Za volivce sta bila v dvorani napravljena prav prijazna »foglovža«, (pri vsaki komisiji velika ograja iz žic.) V komisijo se soc. demokratov ni pustilo, dasi so še pred dnevi prosili, naj se jim da v komisiji sedeže. Strašno radi bi na volišču spustili naprednjaki jezo, ker so njihovi volilci počasi prihajali, na krščanske »socijalce« češ, da nekateri volijo s socijalnimi demokrati. Bali so se strahno, da bi nakrat ne nastopil »klerikalni zmaja«, kajti ko bi danes naši nastopili, bi liberalni kandidati težko prišli v obč. svet. Nekateri napredni volivci so na volišču odločno protestirali, da Turka ne marajo, naj se jih drugič prej vsaj za mnenje vpraša. Soc. demokratje so storiili, kar so mogli, po tolikoletnem bratstvu z liberalci, ki so jim mnogo glasov vzeli. Mi smo računali, da dobe soc. demokratični kandidati okolu 100 glasov. Skrutinij je moral to pot biti javen, vendar so se liberalci tudi za to pot »preskrbeli«. Komisija je bila obdana, kakor zgoraj omenjeno, z velikim »foglovžem« in gospoda so mislili tolmačiti javnost tako, da bi noben ne mogel preko ograje. Na podani protest proti takemu tolmačenju javnosti, se je komisija uklonila in je dobil vsakdo pristop preko ograje. Oddanih glasov je bilo 649. Izvoljena sta za triletno dobo Kozak in Mali, ki sta dobila po 546 glasov, za jedno letno dobo Dimnik s 543, Prosenc 540, Kenda 537, Turk 532, Tosti 528. Vseh glasov v tretjem razredu je 2117. Soc. demokratje so dobili Pock 103, Kavčič 98, Koman 96, Černe 96, Zink 95, Lautar 95 glasov. Kundič je dobil 11 glasov. Po 1 glas so dobili: Kreč Fr., Stopan Martin, Bartel Fr., Železnik Jakob, Mohar Anton, Železnik Avg., Pečenko Karol, Verbič Drag., Žitnik Ivan. V I. komisiji je bila jedna glasovnica več, nego je došlo volivcev. Ljubljanski volivci tretjega razreda so danes z demonstrativno odsotnostjo pokazali, da ne marajo iti na volišče za magistratne kandidate.

Vincencijeva družba. Dne 24. t. m. na sv. Jurija praznik obhaja tukajšnja Vincencijeva družba petindvajsetlet. svojega obstanika. Sedaj ima na Kranjskem šest konferenc: štiri so v Ljubljani, ena v Idriji in ena v Trzinu. Mnogo je storila ta prekoristna družba za ubožce, marsikatero solzo posušila, marsikateremu revežu pomagala. Njeno najlepše delo je »Marijanišče« v Ljubljani, ki je že mnogo stotin sirot sprejelo, jih odgojilo in jim preskrbelo kruha. Slavnost bo skromna in čisto cerkvena: V sredo ob ½7. bo zbranim Vincencijevim bratom govoril v stolnici presv. g. knezoškof ter nato maševal. Ob 6. zvečer bo občni zbor v »Marijanišču«. Želimo, da bi Vincencijeva družba процvitala in se razširjala ter vnela mnogo človekoljubnih src za dela krščanskega usmiljenja.

Židovske laži o prestolonasledniku v »Narodu«. »Narod« je v soboto priobčil brzjavko, v kateri se trdi, da je cesar pozval prestolonaslednika k sebi in da se je nadvojvoda takoj odpeljal k cesarju. Dotična »Narodova« brzjavka je navadna židovska želja in prav značilna je za »patriotizem« Tavčarjev, da take »želje« hiti naprednemu uradništvu in učiteljstvu ponatiskavati. Cesar prestolonaslednika nikakor ni pozval k sebi, pač pa je prestolonaslednik namenjen, da pojde te dni na svoj grad Hellmonsödt pri Lincu. — Vest je »Narodov« poročevalec posnel po židovskem »N. W. Tagbl.«

Dr. Tavčarju. Kakor znano, so Mladenci — in ti so vendar odlični prijatelji novodobne šole — glasovali proti predlogu poslance Malika. Ako bi prišlo do debate, so Čehi hoteli podati izjavo, da parlamentu o znani izjavi na dvorjane ne pristoji kritika. Celo »Edinost« sodi, da so se Čehi iz taktičnih ozir, katere morajo Slovani tudi vpoštevati, postavili na najprimernejše stališče. Dr. Tavčarju ostane žalostna slava, da je vlek z Wolfvci proti članu cesarske hiše in da se z njegovim stališčem slovenski poslanci niso strinjali!

Osebnosti. Poročila se bode 23. maja t. l. princesinja Eleonora Windischgrätz, hči kneza Ernesta Windischgrätz, z najstarejšim sinom kneza Paara, grofom Alf. Paar. — Častnim članom je imenovala občina Naklo na Goriškem vladnega svetnika g. Petra Laharnarja. — Č. g. Jožef Somrek je nastavljen kot kaplan v Št. Jurju v Slovenskih Goricah.

Prvi maj v Ljubljani. Socijalni demokracije so nekaj pametnega sklenili. Do sedaj so 1. maj praznovali z veseljem cel dan, sedaj so pa sklenili, da bo 1. maja shod pri Koslerju še le zvečer in potem veselica. Tako mnogim socialnodemokratskim delavcem ne bo treba radi kaprice osrednjega odbora na Dunaju zabiti 1. maja cel dan.

Porotne obravnave v Trstu. Nekako tako radi, kakor slovenski liberalci »Slovenca«, imajo tržaški Lahoni Camberjev list »Avanti«, ki brezobzirno razkrinkuje njihova »lepa dela«. Proti urednikom »Avanti« Camberju in Giacomelliju je vloženih sedem porotnih tožb. Tudi proti profesorju Mandiču je vložena jedna tiskovna pravda radi nekega dopisa v »Naši Sloge«.

Umrli je 21. t. m. bogoslovec I. leta Karol Šali na domu v Čiščevsi, župnije Prečine. Uzorni mladenec bil je dve leti pri vojaki, rahlega zdravja lani vstopil v semenišče, ali kmalu čutil v sebi kal bolezni, katero je pogumno premagoval z nado, da ni nevarna, ter v srčnem upanju, da bo ozdravel in kdaj mašnik sv. cerkve. Par tednov pred smrtjo so ga pozvali v vojake, ker se ni bil doslužil. Bog ga je vzel k sebi kot že dosluženega. Daj mu večni mir in pokoj!

Dobrodelni bazar v korist Elizabetini bolnici in gospejnemu društvu. Odbor za dobrodelni bazar naznanja dodatno, da bo vstop k dobrodelnemu bazarju v veliki dvorani vladne palače, v soboto 11. maja, odprto od pol 7. ure zvečer do 1. ure ponoči proti vstopnini 1 krone. Tri četrtine čistega dobička so namenjene za otroško bolnico, jedna za gospejno društvo. Gospod poveljnik 27. pešpolka, polkovnik Friderik pl. Reinerz, je dal za ta večer ljubeznivo na razpolago polkovno godbo ter bode ista svirala na galeriji dvorane. Javlja se nam tudi, da že prihajajo darovi za ta dobrodelni bazar in se izraža prošnja, naj se darovi blagovoljno pošiljajo v stanovanje preblagorodne gospe baronice Heinove, kot pokroviteljice podjetja (vladno poslopje, vhod z Erjavčeve ceste).

Kuga v Gradcu? V Gradcu je obolel nek član čete Beduinov. Bolezen ima menda znak kuge. Oblasti so vse potrebno ukrenile.

Nesreča v Mariboru. Pri kopanju rova za vodovod je v Mariboru v »Mühlgasse« podsulo delavca Franca Toplaka. Dasi je bila skoro pomoč blizu, vendar ga niso mogli več rešiti. Potegnili so ga iz rova mrtvega. Dva metra globok rov je bil brez opore!

Razkol v Rojanu. Pod tem zaglavjem piše tržaški »Piccolo«: Včeraj je vložilo 266 prebivalcev rojanske župnije na tukajšnjem magistratu, kot politični oblasti prve stopinje, vlogo, s katero javljajo v smislu zakona, da izstopijo iz kršč. katoliške vere ter prestopijo v pravoslavno (?). Na prošnji je namesto podpisov veliko število križev analfabetov. Razkol, s katerim grozijo, je manever dobro znanih slov. agitatorjev, ki gre za tem, da na ta način dosežejo popolno poslovenjenje rojanske cerkve, čije pravice in latinske tradicije so našle v župniku donu Jurizzi vrliga branitelja proti poskusom, da bi se cerkev spremenilo v areno političnih agitacij. Tako »Piccolo«. Kolikor nam je znano, mislijo Rojančani na unijatstvo, in ne na pravoslavlje. Ne moremo se vzdržati opazke, da

se je o rojanskem župniku čitalo že marsikaj čudnega, da je bil prevroč branitelj, ne latinskih, ampak italijanskih pravic, ter da je tako pripomogel agitaciji do dobrodošle preteze. Mi smo zato, da so v cerkvi vsi na rodu in vsi jeziki enakopravni. Kdorkoli hoče z narodnostnim šovinizmom motiti edinstvo v cerkvi, dela proti cerkvi in zasluži grajo — bodisi Italijan ali Slovan.

Grozen zločin v Gradcu. Hlapec Derler je sedaj pripoznal, da je umoril vajenca Meitza. Derler je izjavil, da je Meitz nelepo govoril o njegovi ljubimki, zato ga je Derler prijel za vrat. Ne da bi hotel, je tako vajenca zadavil, ker ga je premočno prijel. V strahu je nesel mrtvo vajenčevo truplo v podstrešje in je ondi obesil.

Demonstracije za nedeljski počitek so priredili v Gradcu trgovski pomočniki. Dve osebi je policija aretovala.

Gospodarska organizacija. V Leskovcu pri Krškem se je ustanovila nova hranilnica in posojilnica. Načelnik ji je dež. poslanec župnik Schweiger.

Krojaška zadruga v Gorici je napravila v preteklem poslovnem letu 2710 K 68 h čistega dobička.

Ljubljanske novice. Prememba posesti. Gosp. F. Pavlovčič svoje hiše na Sv. Petra cesti še ni prodal. — Cirkus Barnum et Bailey priredi svoje predstave prihodnji mesec na velikem travniku ob Marije Terezije cesti. — Ogenj v gozdu. V soboto zvečer je na dosedaj nepoznan način nastal ogenj na Golovcu v gozdu posestnika Jos. Jesiha iz Hradeckega vasi. Uničenih je do 100 m² gozda. — Prijeli so včeraj na dolenskem kolodvoru dva italijanska delavca, ki sta na sumu nekega poverjenja v Št. Jerneju. — Izgubila je neka oseba na Sv. Petra cesti srebrno zapestnico, našla se je pa blizu Wettachove vile srebrna ura z veržico. — Umrli je v pokojni 70letni uradni sluga Ivan Junz. Služboval je 52 let. — Etbin Kristan se je šel danes zapret, da prosedi 14 dnevni zapor. — Mestna godba je včeraj prvič igrala pri pogrebu. Svirala je pri pogrebu straž. vodje Francija. — Povožena je bila danes na tržaški cesti neka ženska. — V Ljubljani padel. Na sv. Jakoba mostu je Accetov zidar Bevlant ob 1/2. uri »padel« v Ljubljano. Izvlekel ga je iz vode prisilniški paznik Berdajs. Zidar je sedaj v bolnici.

Tridnevni kurz za knjigovodstvo in poslovanje raiffeizenskih posojilnic skliffe »Centralna posojilnica« v Gorici prve dni prihodnjega meseca. Predaval bode teoretično in praktično g. Premrou, vodja »Centralne posojilnice« v Gorici.

Smrt laškega lista. Iz Gorice se javlja, da je sušica pobrala »Il Triule Orientale«.

Gorica je štela 31. decembra 1900. l. 23.671 oseb.

Nemška propaganda v Trstu. Tržaški »Avanti« javlja, da tamošnji Nemci pridno nabirajo prispevke za »nemški dom«, a ne le pri svojih sorojakih, kakor bi bilo pričakovati, ampak tudi med italijanskimi in slovanskimi uradniki, trgovci in zasebniki. Neki nemški državni uradnik krošnjari z listki za prispevke med slovanskimi kolegi. Nemci so torej na delu ter se jim ne zdijo več potrebni nobeni oziri na drugorode; čas, ko so skrivali svojo propagando, je minil. (Čutijo se pač že dovolj mogočne, ker jim je znano, koliko jih je in kakšno podporo uživajo na najvišjih mestih.) »Avanti« se čudi, da nijeden nacionalistiški list v tej zadevi še ni odprl ust... Mi si dovoljujemo vprašanje: A slovenski »narodni dom«?

Še vedno konje za Angleže. Meseca maja priplove zopet nek angleški parnik na Reko, da pridobi veliko število konj za Južno Afriko.

Smrt pod vozom. Iz Štanjela poročajo, da je neki okolu 65 let stari Tavčar iz Vrhovelj pri Repentabru 18. t. mes. peljal vino iz Svinega. Pod Štanjelom je hotel stopiti na voz, a padel je tako nesrečno pod voz, da mu je kolo šlo čez glavo in je ostal na mestu mrtve.

Nravnost v Trstu. Tržaški »Piccolo« poroča, da so te dni aretirali v mestnem gozdiču nekega fotografa in dva »modela«, dekleti od 17 do 20 let, kateri je ta »amateur« fotografiral — nagi, in to na javnem sprehajališču. V stanovanju fotografyem da

so našli cel kup izdelkov njegove gole umetnosti. Umetnika in »modele« so zaprli.

Nesreča ali zločin? V soboto zvečer so častniki obedovali v gostilni pri pošti v Bazovici. Kar naenkrat se je zgodila silna eksplozija, tako, da je na mize vrglo kamenje in je bilo v sobi vse porušeno. Sodijo, da je eksplozijo povzročil aceten, ali pa je bil položen dinamit.

V luži je utonil na domačem dvorišču 4letni Anton Žuran pri sv. Barbari na Spod. Štajarskem.

Prof. dr. Jagič je dovolila avstr. vlada dopust za prihodnje šolsko leto v svrhu izgotavljenja večjega znanstvenega dela. Do konca tekočega šolskega leta bode profesor dr. Jagič na vseučilišču se predaval.

Razpisane učiteljske službe na Štajarskem. Do 15. maja so razpisane sledeča učna mesta: v celjskem okraju v Grižah, v konjiškem v Sv. Duhu v Ločah, v Sv. Judoku ob Kozjaku, in Št. Jakobu v Resniku, dalje pri Sv. Petru v šmariškem okraju ter v Zibiki, potem v Gorici, Mozirju, pri Sv. Nikolaju pri Laškem in v Hraščniku.

Pomiloščenje na Italijanskem. Kakor znano, pričakuje italijanska kraljica Jelena veseliga dogodka. O tej priliki bo na Italijanskem pomiloščena cela vrsta obsojencev.

Od raznih strani. Namestu prof. Schlesingerja bode kršč. soc. stranka kandidovala v Jožefovem predmestju na Dunaju magistratnega tajnika tega predmestja dr. Heilingerja. — Čehom ustanovi vlada baje češko realno gimnazijo v praškem predmestju Holešovicu. — V Petrograd je v soboto odpotoval iz Pariza francoski zunanji minister Delcasse. — Pariški papežev nuncij Lorencelli se je podal na počitnice v Italijo. Nekateri listi trdijo, da se za sedaj ne vrne na svoje mesto v Pariz. — Francosko-rusko-laško-angleško prijateljstvo. Iz Rima se poroča, da bodo pri spuščanju v morje nove laške bojne ladije »Regina Margerita« prisostvovali francoska, angleška in ruska eskadra. — Zakaj je Milner šel. V dobro poučenih krogih se po poročilih iz Londona trdi, da je generalni guverner »kapske kolonije« Milner odpoklican, da se olajšajo mirovna pogajanja, katere je Kitchener sedaj zopet pripravljen voditi. Pogajanja bi vodil Kitchener sam, pridejal bi se mu pa kot adlatus še jeden višji uradnik. — Ujeti vodja Filipincev. Aguinaldo je že dal na svoje rojake oklic, v katerem jim naznanja, da se priznava kot podanika ameriških združenih držav in poziva svoje rojake, naj se udajo. Amerikanci so proslavili to izjavo s tem, da so 1000 ujetnikov odpustili domov. — Nemiri na Ruskem so se zopet pojavili v Kalugi. Semenišniki so baje streljali na rektorja in na škola. Kroglice niso zadele. 15 semenišnikov je aretovanih. — Buri ujeli vlak. Buri so v bližini Molteno zajeli angleški vlak, v katerem je bilo mnogo živine in drugih življenskih potrebščin. Ko so Buri vlak izpraznili, so vlak zažgali. Angleški vojaki, ki so prihiteli na lice mesta, našli so le zgorele vozove. — Zadnji požar v Pekinu je napravil škode za jeden milijon taelov. — Z Meksiko bode Avstrija po 33 letih zopet stopila v diplomatsko zvezo. — Poslanec Abrahamovic, zagrižen nasprotnik Jaworskega, je odklonil zopetno izvolitev v parlamentarno komisijo. — Z nemiri groze mažarski opozicijski listi, ako bi se nemške predstave v Budimpešti res priče. — V Argentini vlada veliko razburjenje, ker je chilška vlada posedla važne strateške točke v Argentini. — Na Angleškem je velika nezadovoljnost radi obdavčenja premoga in sladkorja. — Dewet se je pomaknil na severovzhod oranjske države, da se z Botho o važnih zadevah dogovori. — Poljski klub je izrazil češkemu klubu sožalje nad smrtjo Brožikovo. — Zaderski nadškof. Iz zadra in Splita prihajajo glasovi, da bode zaderskim nadškofom imenovan kanonik Dvornik.

Anarhist knez A. Peter Krapotkin. Iz New-Yorka se poroča, da je ondi na velikem zborovanju govoril znameniti ruski anarhist knez A. Peter Krapotkin. De-

jal je, da je dvajseto stoletje stoletje anarhističke filozofije. Izjavil je tudi, da je ruski car obsojen v smrt. Iz New-Yorka je knez odpotoval v Čikago.

Desetletnico slovenske fare v Jolietu bodo letos slovenski Amerikanci praznovali na posebno slovesen način.

Mati in sin umorila očeta. V Misslovki na Moravskem se je zgodilo strašno zločinstvo. Melhijor Busta odstopil je gospodarstvo svojemu sinu, ki se je zavezal, da bode očeta vzdrževal do smrti. To pa je postalo sinu skoro odveč. Podpihovali sta ga pri tem Melhijorjeva lastna žena, pa tudi njegova žena se je vedno pridruževala tašči. Ko je te dni stari Busta prišel po d-nar, ga je njegova lastna žena pričela psovati, sin je očeta zagrabil, vrgel ga v kot, mati je pa prinesla vrv, s katero so očeta zadavili. Sinuha umorjenega je gledala vse to popolnoma mirno. Po noči so truplo zasili v vrečo in je vrgli v potok, a hudodelstvo je skoro prišlo na dan in sedaj so zločinci pod ključem.

Cesar Viljem in Buri. Bruselski »Petit Bleu« prinaša zanimiva razkritja glede postopanja cesarja Viljema proti Burum. Omenjeni list piše, da ni pripisati osebnemu prepričanju cesarjevemu, da je tako korenito spremenil svoje simpatije do Burum v odkrito antipatijo, nego da za vsem tičijo nemški kapitalisti in sicer sindikat nemških zlatih rudnikov, ki se je leta 1896. bal, da mu londonski angleški sindikat vzame ves dobiček v rudnikih na »Kaudu«, a l. 1898, da se je sklenila pred obema sindikatoma pogodba, temeljem katere so Nemci deležni na dohodkih omenjenih zlatih rudnikov. Glavni »macher« najnovejšega angleško-nemškega prijateljstva da ni nihče drug, nego Johan pl. Miquel, nemški finančni minister in njegov drug Adolf pl. Hausemann, ravnatelj banke Discont Gesellschaft. Znano je, da je bil Miquel, predno je postal poslanec, upravni svetnik tega zavoda. Miquel upliva na cesarja Viljema ter dela dobro in grdo vreme za Bure.

Japonski inženirji so si prišli ogledat pristanišče v Napolju. Od tod pojdejo obiskat drugih evropskih luk. Te študije vršijo, da potem izdelajo načrt za luko v Formozu.

Živega zaprli v krsto so v laškem mestecu Batano načelnika žel. postaje Jurija Castaldo. Zdravnik je menil, da ga je zadel mrtvoud na srce. Po noči se je Castaldo prebudil v zaprti krsti v mrtvašnici in skušal se oprostiti. Pri tem je padla krsta na tla. Grobar je groze pobegnil. Drugi dan so krsto odprli in z grozo opazili, kako se je motil zdravnik, ko je dejal, da je Castaldo umrl na srčni kapi. Castaldo se je še le v krsti — zadušil.

Električne železnice ima na Nemškem 107 mest.

Zlata doba za tatove je bila te dni na Japonskem. Stavkali so vsi japonski sodniki in državni pravdniki, ker mnogim sodnikom vlada tedenske plače 12 gl. ni hotela povišati.

Društva.

(I. tržaškodelavskokonsumno društvo) je imelo svoj III. redni letni občni zbor v gostilniških prostorih g. Henrika Dobrina dne 14. aprila t. l. Načelnik pozdravi navzoče, katerih je bilo nad polovico priučenih, pozdravi pa tudi one, katerih ni bilo, in vse sovražnike, potem pa poroča o delovanju društva pretečeno leto ter kako naj se z vestnostjo dela, da bo društvo še bolj napredovalo. Zatem je sledilo poročilo tajnikov in blagajnikov ter odobritev računov. Prometa je imelo društvo v minolem letu 35.733 K 10 h., članov šteje zadruga 83, kateri se še dokaj poslužujejo svojih pravic. Čistega dobička izkazuje bilanca 354 K, 12 h., katerega so polovica pripiše rezervnemu zakladu in druga pa se razdeli kot dividenda med zadrugnike. Seveda bo dobil največ tisti, ki se je najbolj zavedal, kje se nahaja društvena prodajalna. Pri dopolnilni volitvi v načelstvo so bili izvoljeni gg.: Ivan Papov, načelnik, Anton Mikič, nač. namestnik, Franc Vidic, tajnik, Leopold Mokorel, blagajnik, Ludvik Grassmajer in Ivan Hudomaleš, odbornika. V nadzorovalnem odseku so sedaj gg.: Blaž Praust, Jožef Bahun, Jakob Koprivnik, namestniki odbora: Jožef Hafnar, Janez Globočnik, Anton Nemeč, namestniki nadzorstva: Anton Dobrin, Karl Končar, Peter Brešar. Vsa važnejša mesta predstojništva in nadzorstva so v dobrih rokah in prepričani smo, da bo društvo še bolj napredovalo. K sklepu se zahvali načelnik

vsem gg. odbornikom za njih delovanje v preteklem letu ter zaključni zborovanje z živijo klici na presvetlega cesarja in papeža Leona XIII.

(Zdravniška zbornica Kranjska.) Vled sklepa predstojništva skliče se na dan 26. aprila ob pol 6 uri popoldan v zborniške prostore (deželna bolnica) občen shod zborniško-obveznih članov. — Dnevni red: 1. Zdravniški honorarni tarif za Kranjsko. Poročevalec: Dr. De Franceschi. 2. Služajni predlogi. — Ker je točka dnevnega reda velike važnosti, vabijo se p. n. zborniško-obvezni člani k mnogobrojni udeležbi. — Mnogo zdravnikov še ni vplačalo zborniškega prispevka za l. 1901. Dotični naj pošljejo svote (10 K) najkasneje do 30. aprila t. l. Dr. K. vitez Bleiweis, predsednik.

(Posojilnica v Glinjah) je imela v minulem 12. upravnem letu denarnega prometa 304.230 K. Pristopilo je 9 zadružnikov, odpovedali so 3 zadružniki, izstopila sta 2 zadružnika, ostalo je 352 zadružnikov v skup 1604 K deleži. Novih hranilnih knjižic se je izdalo 116, uničilo pa 64, obstoji 524 knjižic za 295.343 K, in iz naša povprečna vloga 563 K. Vložilo se je 90.817 K, vzdignilo 66.540 K. Posodilo se je na novo 9 zadružnikom, 20 zadružnikov je pa posojilo popolnoma vrnilo; dolžnikov je 280, ki dolgujejo skupaj 223.256 K 96 h, ali povprek 833 K. Posojil se je vrnilo 27.013 K, novo izdalo 22.935 K. Čistega dobička je bilo 569 K 77 h. Za dobrodelne namene se je izdalo 320 K. Ostanek se pridene rezervni zakladi, katera iznaša 8404 K 9 h. Posojilnica je član »Zveze slovenskih posojilnic v Celju«, katera je zadnjo revizijo izvršila dne 11. decembra 1900. Posojilnica je v čekovni zvezi s c. kr. pošto hranilnico na Dunaju pod št. 823.221.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 22. aprila. Danes predpoldne je bil zbran ministerski svet, ki se je pečal z vprašanji, stoječimi v ospredju parlamentarnih razprav. Posebno se je bavil z vodnimi zvezami, katera predloga se predloži zbornici v četrtek. Državni zbor bo zbran do srede maja (?). Takrat pojde cesar v Prago.

Dunaj, 22. apr. Želez. odsek ima danes popoldne sejo, pri kateri pridejo v razgovor investicijske predloge. (Op. uredništva: Tavčar bi moral biti zraven!) V sredo je seja. Ta teden bodo le tri plenarne seje v zbornici. Ta teden se bodo načelniki strank dogovarjali o delu, ki ga ima izvršiti parlament.

Dunaj, 22. aprila. V parlamentarno komisijo odpošlje poljski klub posl. grof Wodzicki, Potocki, vitez Kozłowski, Cwiklinski. Mesto viteza Abrahamovica bo potreba druge volitve.

Dunaj, 22. aprila. Napadi poslanca Eisenkolba na cerkveni jubilejski obhod so temu le koristili. Udeležba ogromna. Vsa moška katol. društva so se ga udeležila s 40 zastavami in nad 10.000 udeležniki. Neštevilna je bila množica ljudstva. Red se ni motil. Med udeležniki so bili knez Schwarzenberg, princ Alfred Lichtenstein, knez Windischgrätz, dež. maršal Gudenus itd.

Dunaj, 22. aprila. Kasacijski dvor se bo jutri pečal s pritožbo ničnosti proti razzsdbi o Hilsnerjevi obsodbi na smrt.

Dunaj, 22. aprila. Dne 20. jun. se poda prestolonaslednik Fran Ferdinand h kronanju kralja Edvarda VII. Zastopal bode ondi cesarja.

Dunaj, 22. aprila. „Linz. Volksblatt“ poroča, da se je linški škof nadvojvodi pismeno zahvalil, da je prevzel protektorat katoliškega šolskega društva.

Dunaj, 22. aprila. Marjeta Hohenwart, vdova ranjkega grofa Hohenwarta, je včeraj umrla. Pogreb bo jutri.

Praga, 22. aprila. Včeraj popoldne je bil načelnik užitninskega zakupa v Pragi Barunžik na cesti ustreljen, ko se je sprehajal s svojo rodbino. Napadalec je bil neki uslužbenec užitninskega zakupa, ki je izgubil službo ter iz maščevalnosti z revolverjem streljal na Barunžika. Ustrelil je 6krat zapored. 5krat je zadel. Nato se je dal mirno aretirati. Barunžik se je takoj nezavesten zgrudil.

Budimpešta, 22. aprila. Za prihodnje volitve imajo Slovaki za volivno gibanje vse pripravljeno.

Rim, 22. aprila. Liberalni listi so včeraj raztrobili v svet, da je papež umrl. (!) V resnici se papež prav dobro počuti in je vsprejel več oseb v avdijenci.

Rim, 22. aprila. Prihodnje dni pride kneginja črnogorska v Rim, da bo navzoča, ko porodi njena hči italijanska kraljica.

Pariz, 22. aprila. Neki časnikar je imel pogovor z Waldeck-Rousseauom, ki je rekel: Kongregacijski zakon nima nič sovražnega proti katoliški cerkvi (!). Za katolicizem ni nikake nevarnosti. Razširjevanje redov je nevarnost za državo (!) in za cerkev (!) in za verski mir (!). Ministerski predsednik upa, da bo senat potrdil zakon.

Lizabona, 22. aprila. Na podlagi kraljevega dekreta bo vlada takoj zatvorila sedem samostanov frančiškanskih, jezuitskih in benediktinskih.

London, 22. aprila. V jednom delu Londona se širi bolezen slična kugi.

London, 22. aprila. Zbornica je s 186 proti 117 glasovom pooblastila vlado, da najame 60 mil. funtov posojila.

Kapstadt, 22. aprila. (C. B.) Do sedaj je tu umrlo za kugo 185 oseb.

London, 22. aprila. (C. B.) „Times“ poročajo iz Pretorije: General French poroča, da vlada mej Buri na zahodu Transvala popolna brezupnost (!).

London, 22. aprila. (C. B.) Kitchener poroča iz Pretorije: Angleži so do 16. t. m. ujeli 101 Bura (samo!), ugrabili mnogo streljiva, konj, vozov in živine.

London, 22. aprila. Iz Pekina poročajo 21. t. m.: Včeraj je bil z vsemi vojaškimi častmi pokopan general Schwarzhoff. Pri požaru povzročena škoda se ceni na 1 milijon taelov.

Umrli so:

20. aprila. Matevž Škrabec, kleparski mojster, 53 let, Križevniške ulice 7, plućnica. — Ivan Junz, umirovljeni uradni sluga, 70 let, Gosposke ulice 12, ostarelost.

V hiralnici:

19. aprila. Ivan Maru, kotar, 80 let, cancer penis. 20. aprila. Fran Pregel, gostac, 31 let, demencia acquisita tubercul pulm.

V bolnišnici: 18. aprila. Marija Kregar, strežnica, 63 let, srčna hiba.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m, srednji zračni tlak 736-0 mm.

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Veterevi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm.
20. 9. zveč.	737.3	9.6	sr. sever	pol. oblač.	0.0
21. 7. zjut.	738.0	5.3	sl. j. zh.	jasno	
21. 2. popol.	735.8	18.0	sl. jug	pol. oblač.	
21. 9. zveč.	738.9	10.0	sr. zab.	dež	0.3
22. 7. zjut.	739.1	7.3	sl. svzh.	del. jasno	
22. 2. popol.	738.1	14.8	sr. jvzh.	del. oblač.	

Srednja temperatura sobote 8-7°, normale: 10-5°.
Srednja temperatura nedelje 11-1°, normale: 10-7°.

Preklic.

Kar sem razžalivo govoril o gospodu **Alojziju Jerman-u**, županu na Rovih, je neresnično, ter tem potom prekličem.

Rafole, dne 22. aprila 1901.

414 1-1 **Janez Igljč, p. d. Aleš.**

VABILO 416 1-1

na

III. redni občni zbor

„Hranilnice in posojilnice v Ribnici“

registr. zadruga z neomejeno zavezo,

kateri se vrši

v nedeljo dné 5. maja 1901

ob 3. uri popoldne

v hranilničnih prostorih v Ribnici št. 10.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo računskega pregledovalca.
3. Odobritev računa za l. 1900.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev računskega pregledovalca in njega namestnika.
6. Slučajnosti.

Načelstvo.

VABILO

na

III. redni občni zbor

„Kmetijskega društva v Ribnici“

registr. zadruga z omejeno zavezo,

ki se bode vršil

v nedeljo dné 12. maja 1901

ob 3. uri popoldne

v prostorih gostilne gospoda Ivana Rusa, v Ribnici št. 10.

Vspored:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobrenje računa za leto 1900.
4. Dopolnilna volitev 5 članov.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Ribnica, dné 19. aprila 1901.

417 1-1

Načelstvo.

Naročajte „Socijalizem“!

Naročila sprejema g. **Luka Smolnikar**, stolni vikar v Ljubljani.

Dunajska borza.

Dne 22. aprila.	
Skupni državni dolg v notab.	98-40
Skupni državni dolg v srebru.	98-10
Avstrijska zlata renta 4%.	117-75
Avstrijska kronska renta 4%, 200 kron.	97-50
Ogerska zlata renta 4%.	117-50
Ogerska kronska renta 4%, 200.	98-85
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1676-—
Kreditne delnice, 160 gld.	698-25
London vista.	240-17½
Nemški drf. bankovci za 100 m. nem. drf. velj.	117-55

Dne 20. aprila.	
3-2% državne srečke l. 1854, 250 gld.	181-—
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	169-50
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	208-—
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron.	95-00
Tisne srečke 4%, 100 gld.	140-75
Dunavske vravnave srečke 5%.	250-—

Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878.	106-50
Zastavna pisma av. osr. tem.-kred. banke 4%.	94-25
Priporitne obveznice državne železnice.	424-50
južne železnice 3%.	347-20
južne železnice 5%.	122-75
dolenjskih železnice 4%.	99-50
Kreditne srečke, 100 gld.	399-—
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	400-—
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	49-50
Ogerskega.	25-25
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	17-—
Rudolfove srečke, 10 gld.	58-—

Salmove srečke, 40 gld.	204-—
St. Genois srečke, 40 gld.	234-—
Waldsteinske srečke, 20 gld.	389-50
Ljubljanske srečke.	58-75
Akcijske anglo-avstrijske banke, 200 gld.	281-50
Akcijske Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	6200-—
Akcijske tržaškega Lloyd, 500 gld.	863-—
Akcijske južne železnice, 200 gld. st.	102-50
Splošna avstrijska stavbniška družba.	152-—
Montanska družba avstr. pian.	483-25
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	461-—
Papirnih rubljev 100.	253-75

Nakup in prodaja vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. **Kavarovanja** za izgube pri trefenjih, pri iztekanju najmanjšega dobitka. — **Promese** za vsako trefenje. **Kulani** na izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba
„M E R C U R“
l. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l., Ströbelgasse 2.

Pojasnili so v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kurnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni tolkor za dosego kolikor je mogoče visočega obrestovanja pri popolni varnosti.
naloženih glavnih.